



ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗ ΤΗΣ ΝΙΜΦΑΣ

Κατά τὰ μέσα Ὀκτωβρίου τοῦ 1895, ἔνα μικρὸ ἰταλικὸ ἀπό-
σπασμα ἀπὸ τριακόσιους περίπου ἄνδρες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους τὸ
ἕνα τρίτο ἦσαν ἰθαγενεῖς Ἀσκάρι, κατείχε τὸ μικρὸ φρούριο τοῦ
Ἄντε - Γκάρο, στὰ σύνορα τῶν δυὸ ἀθησσυνιακῶν ἐπαρχιῶν Ὀ-
κουλε - Γκουζάι καὶ Ἀγκάμε.

Γύρω χτισμένο ἐπάνω στὶς τελευταῖες πλαγιές τῶν βουνῶν
τῆς Μπελέζας πού τὸ καθιστοῦσαν ἀπόρρητο, τὸ φρούριο αὐτὸ
εἶχε καταληφθῆ τὸν Ὀκτώβριο, ὅταν ὁ κύριος ὄγκος τοῦ ἰτα-
λικοῦ στρατοῦ, περνώντας τὸ ποτάμι Μαρέμπ μετὸν στρατηγὸ
Μπαρατιέρε ἐπὶ κεφαλῆς, εἶχε κυνηγήσει τὸν Ράς Μανγκάσα,
καὶ τὴ στρατιά του ὡς τὸ Ἄντοτο καὶ εἶχε ἐγκατασταθῆ στὸ
Μακάλε.

Δεσπόζοντας στοὺς δυὸ δρόμους πού πηγαίνουν ἀπὸ τὸ Κου-
ατί, ὁ ἕνας στὴν Ἄντουα, καὶ ὁ ἄλλος στὸ Ἀντιγκρατ, τὸ φρού-
ριο τοῦ Ἄντι - Γκράο, χρησίμευε, ὅπως ἔλεγαν, γιὰ τὴν προ-
στασία τῶν συγκοινωνιῶν καὶ ἀκόμη, στὴν ἀνάγκη, γιὰ τὴν προ-
στασία τῆς ἰταλικῆς ὑποχρῆσεως στὴν Ἐρυθραία. Συγχρόνως,
ἦταν σὰν φρούρὸς στὴν ἑδιόδα, ὅπου ἀνάμεσα στοὺς κέδρους,
ξεφύτρωναν ἢ καλύβες τοῦ χωριοῦ Γκιουλάμπα. Τὸ ἰταλικὸ ἐπι-
τελεῖο ὅμως τὸ εἶχε κρίνει ἀπολύτως ἀχρηστο, καὶ οὔτε καν εἶχε
θεωρήσει σκόπιμο νὰ τὸ συνδέσῃ τηλεγραφικῶς μετὸς γειτονι-
κούς σταθμούς.

Ἡ διοίκηση τοῦ μικροῦ αὐτοῦ φρουρίου εἶχε ἀνατεθῆ στὸν
ὑπολοχαγὸ Ἀλμπέρτο Ναβόνι τοῦ 3ου λόχου τοῦ 6ου πεζικοῦ
συντάγματος, ὁ ὁποῖος εἶχε διακριθῆ ἐξαιρετικὰ στὴ μάχη τοῦ
Ντεμπραϊλάχ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ λείψανα τοῦ 3ου καὶ τοῦ 4ου λό-
χου πού εἶχαν χάσει στὴν τρομερὴ ἐκείνη μάχη ὅλους τοὺς ἀ-
ξιωματικούς τους, ἔδωσαν στὸ Ναβόνι καὶ καμμιά ἑκα-
τοστὴ ἰθαγενεῖς Ἀσκάρι γιὰ νὰ σχηματίσῃ ἕναν κινουόρ-
γιο λόχο. Τοῦ ἔδωσαν ἀκόμη καὶ ὡς δεῦτερο ἀξιωματικὸ τὸν ὑπο-
λοχαγὸ Γκιουζέππε Λούντο, ὁ ὁποῖος εἶχε τραυματισθῆ ἑλαφρὰ
στὸ μηρὸ στὴν ἴδια μάχη. Αὐτὴ ἡ ἐκλογή δὲν ἦταν καθόλου τυ-
χαία. οἱ ἀνώτεροί τους ἤξεραν τὴν ἀδελφικὴ φιλία πού τοὺς
ἔνωσε ἀπὸ τὸν καιρὸ πού εἶχαν σπουδάσει μαζύ, στὴν στρατιωτι-
κὴ σχολὴ τῆς Μοδένας καὶ ἡ ὁποία εἶχε δυναμώσει περισσότερο
σ' αὐτὴν τὴν ἐκστρατεία.

Κατὰ τὶς τρεῖς πρώτες ἐβδομάδες τοῦ Ὀκτωβρίου, ὁ Λούντο,
πού ἐξακολουθοῦσε νὰ ὑποφέρῃ ἐξ αἰτίας τῆς πληγῆς του, δὲν
μύπορεσε νὰ βγῆ καθόλου ἀπὸ τὸ φρούριο, οὔτε καὶ νὰ καθυ-
λήσῃ σὲ ἄλλο. Καθισμένος ἐπάνω σ' ἕνα σωρὸ ἀπὸ κουβέρτες
ἐμόρφωνε στρατιωτικὰ τοὺς νεοσυλλέτους ἰθαγενεῖς, μετὴ βο-
ήθεια ἑνὸς ὑπαξιωματικοῦ Ἀσκάρι πού τὸν ἔλεγαν Χασσάν. Ὁ
Ναβόνι, ἐντωμεταξὺ, ὠργάνωνε τὴν ἀμυνα τοῦ φρουρίου καὶ
κάθε τόσο, ἔκανε μερικὲς ἀναγνωρίσεις στὰ περὶχωρα, πέρα ἀπὸ
τὸ Γκιουλάμπα, γιὰ τὸ ἄθησσυνοὶ μαθαίνοντας τὶς δυσάρεστες
εἰδήσεις γιὰ τοὺς Ἰταλοὺς πού
ἔρχοντο ἀπὸ τὸ Νότο, εἶ-
χαν ἀρχίσει νὰ ταράζονται.

Ὅταν ὁ Λούντο τέλος μπόρε-
σε ν' ἀνέβῃ καὶ αὐτὸς σὲ ἄλλο, οἱ
δυὸ ἀξιωματικοὶ ἀσχολήθη-
καν διαδοχικὰ μετὴν ὀργάνωσι
τοῦ στρατοπέδου καὶ μετὴν ἐ-
πίβλεψι τῶν περιχώρων. Χωρι-
σμένοι ἔτσι κατὰ τὴν διάρκεια
τῆς ἡμέρας, μονάχα τὸ θράδυ
ξαναβλεπόντουσαν. Ἐτρωγαν
μαζύ μέσα στὴν καλύβα τοῦ
Λούντο πού ἦταν καλύτερα δι-
αρρυθμισμένη. Κατόπιν ἔπαιζαν
μουσικὴ, γιὰ τὴν ἡ μουσικὴ ἦταν
τὸ πάθος τους. Εἶχαν φέρει ἀπὸ
τὴν Ἰταλία καὶ εἶχαν διασώσει,
παρ' ὅλους τοὺς κινδύνους τῆς
ἐκστρατείας, ὁ Ναβόνι τὸ βιο-
λί του καὶ ὁ Λούντο τὸ φλάουτό
του, τὸ ὁποῖο εἶχε σπάσει στὸ
Ντεμπραϊλάχ, μὰ εἶχε διορθω-
θῆ κατόπιν ἐπιδέξια.

Στὶς 12 Ὀκτωβρίου, ὁ Ναβόνι
μαθαίνοντας ὅτι ἀτακτοὶ Ἀ-

θησσυνοὶ εἶχαν κόψει τὸν δρόμο μεταξὺ τοῦ Ἄντι - Γκάρο καὶ
τοῦ γειτονικοῦ ἰταλικοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἄντάγκα - Χάμους,
ξεκίνησε γιὰ νὰ κἀν ἀναγνώρισι μαζύ μετὸν Χασσάν καὶ με
καμμιά εἰκοσαριά Ἀσκάρι. Ξαναγύρισε τὴν μεθεπομένη. Ὁ μικρὸς
ὄμιλος εἶχε κάνει τὸν δρόμο του, τόσο στὴ μετάβασι ὅσο καὶ
στὴν ἐπιστροφή χωρὶς κανένα ἐμπόδιο, μὰ ἔφερνε ἀνησυχαστικὲς
εἰδήσεις σχετικῶς μετὴ θέσι τῶν Ἰταλῶν στὰ νοτιοανατολικά.
Τὸ Μακάλε, πού τὸ φρουροῦσε τὸ 3ο ἰταλικὸ σύνταγμα πεζικοῦ,
τὸ πολιορκοῦσαν ἀναρίθμητοι Ἀθησσυνοὶ. Εἶχε ἀρχίσει μάλι-
στα νὰ γίνεται λόγος περὶ ἐγκαταλείψεώς του. Συγχρόνως ὁ-
μως στὸ Ἄντάγκα - Χάμους, οἱ Ἰταλοὶ ἐτοιμαζόντουσαν νὰ ἐνι-
σχύσουν τὸ σύνταγμα αὐτὸ, γιὰ τὸ ἄρχηγοὶ τους διατηροῦσαν
ἀκόμα πολλὲς ἐλπίδες.

Καθισμένοι μπροστὰ στὴν καλύβα τοῦ Λούντο, — πού τὴν ἀ-
ποκαλοῦσαν, ὅπως οἱ Ἀσκάρι «τουκούλ» — οἱ δυὸ ἀξιωματικοί,
στοὺς ὁποίους ὁ Μαλιάτο, ἡ ὀρντινάντσα τοῦ Λούντο, ἕνας ξαν-
θὸς γίγας ἀπὸ τὴ Σαρδηνία μετὰ ἀγαθὴ φυσιογνωμία, εἶχε σερ-
θίρει τὸν καφέ, κάπνιζαν τὶς πίπες τους καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὴν
ἐξέλιξι τῆς ἐκστρατείας.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν πνιγερὴ ἡμέρα, ἡ ὑγρὴ ἀθησσυνιακὴ νύχτα
ἀπλωνόταν πάνω ἀπὸ τὴ γῆ σὰν μιὰ θαρεῖα δροσιά. Μερικὲς
φωτιές ἔδω καὶ ἐκεῖ, μέσα στὸ δειλινὸ, ξεχώριζαν κόκκινες, μα-
τωμένες, μ' ἕνα κίτρινο κύκλο γύρω. Ἡ σκιὲς τῶν ἀνδρῶν πού
περνοῦσαν καὶ ξαναπερνοῦσαν μπροστὰ, φαινότουσαν τεράστιες
καὶ ἀκαθόριστες. Ὅλη ἡ θάσις τοῦ βουνοῦ τυλιγόταν μέσα στὸ
γκρίζο χρῶμα τῆς βραδυᾶς. Μακρὰ, οὔτε φαινότουσαν πειὰ
τὰ φτωχικὰ φῶτα τοῦ Γκιουλάμπα.

Ὁ ὑπολοχαγὸς Ναβόνι ἔλεγε στὸ συνάδελφό του Λούντο πόσο
τὸν εἶχε ἐκπλήξει κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀναγνωρίσεως, ἡ ὑπουλὴ
ἀδιαφορία τῶν ἰθαγενῶν, οἱ ὁποῖοι δειχνόντουσαν πρὸ ὀλίγων
ἀκόμα ἡμερῶν τόσο περιποιητικοὶ πρὸς τοὺς Ἰταλοὺς. Στάθηκε
ὅμως ἔξαφνα καὶ ρώτησε τὸν σύντροφό του:

— Μήπως κρυώνεις, Γκιουζέππε;... Αὐτὴ ἡ βραδυὴ ὁμίχλη
εἶνε ἐπικίνδυνη... Πρόσεχε τὸ πόδι σου!...

Καὶ φώναξε τὴν ὀρντινάντσα του :

— Μαλιάτο!...

Ἄμέσως ἡ κωμικὴ καὶ παχειὰ φωνὴ τοῦ γίγαντος ἀκούστηκε
μέσα ἀπὸ τὴν καλύβα, ὅπου ἔπλενε τὰ πιάτα:

— Διατάξτε, ὑπολοχαγέ μου!

— Φέρε μιὰ κουβέρτα!...

Μετὴ τὴ βοήθεια τοῦ Μαλιάτο, ὁ Ναβόνι ἀπλωσε μιὰ μάλλινη
κουβέρτα ἀπάνω στὸ γόνατο τοῦ συντρόφου του Λούντο, ὁ ὁποῖ-
ος χαμογελώντας καὶ νωχελικὰ, τοὺς ἄφηνε νὰ τὸν περιποιῶν-
ται.

Ὁ Λούντο ἦταν ἕνα ψηλὸ παλληκάρι, εὐρωστο, μετὰ ὡμορφο κα-
νονικὸ πρόσωπο, τριανταφυλλένιο, παισιωμένο ἀπὸ μιὰ ξανθὴ

γενειάδα, ἐξαιρετικὰ περιποιη-
μένη. Ἦτανε Τοσκάνος ἀπὸ τὴ
Σιέννα. Ὁ Ναβόνι πάλι, πού
εἶχε γεννηθῆ στὴ Γένοβα, ἦταν
ἕνας κοντόχοντρος ἄντρας, με-
λαχρινὸς, μετὰ μαῦρα γένεια καὶ
μουστάκια.

— Εὐχαριστῶ, εἶπε ὁ Λούντο,
ὅταν τοῦ τύλιξαν καλὰ τὰ πό-
δια. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι εἶχα
ἀρχίσει νὰ νοιώθω ἕνα δυσάρε-
στο τίπιμα στὴν πληγὴ μου.

— Δὲν τὴν περιποιεῖσαι καθό-
λου! τοῦ ἀπάντησε ἐπιπληκτικὰ
ὁ Ναβόνι.

Ὁ Λούντο γύρισε ἄλλοῦ τὴν
κουβέρτα καὶ εἶπε:

— Φαντάζεσαι ὅτι ἂν γίνῃ μά-
χη στὸ Μακάλε θὰ μᾶς τραθή-
ξουν ἀπὸ δῶ πέρα γιὰ νὰ πολε-
μήσουμε καὶ ἐμεῖς;

— Φοβᾶμαι πὼς ὄχι, ἀπάντησε
ὁ Ναβόνι κουνώντας τὸ κεφάλι
του μετὰ τὰ μαῦρα κυματιστὰ μαλ-
λιά πού ἔμοιαζαν μετὰ φτερά...
Εἶμαστε καταδικασμένοι νὰ σα-



Ἡ μικρὴ ἔσκυψε καὶ τὸ ξαναπῆρε γρήγορα.

πίσουμε έδω, φτωχέ μου φίλε, ως τὸ τέλος τῆς ἐκστρατείας καὶ νὰ παιζοῦμε ἐσὺ τὸ φλάουτὸ σου κι' ἐγὼ τὸ βιολί μου, γιὰ νὰ διασκεδάσουμε...

— Ἐκτός ἀν... ἀπάντησε ὁ Λοῦντο, χαμηλώνοντας τὴ φωνή του, ἐκτός ἀν τὰ πράγματα πάρουν πολὺ ἄσχημο ὄρομο κι' αναγκαστοῦμε νὰ ἀμυνθοῦμε ἐδῶ ἐναντίον...

Κι' ἐδείξε με μὴ κινήσει τοῦ δεξιοῦ του χεριοῦ τὸν κάμπο πρὸς τὴν διεύθυνσι τοῦ Γκιουλιάμπα καὶ τοῦ Ἀντάγκα - Χάμους.

— Μήπως ἀντελήφθηκες κι' ἐσὺ κακὲς ἐνδείξεις αὐτὲς τὶς ἡμέρες; ρώτησε ὁ Ἰαθόνι. Πῶς φέρονται οἱ Ἀσκάρι;

— Ὡ! οἱ Ἀσκάροι μας εἶνε οἱ πιὸ λαμπροὶ στρατιῶτες. Μὰ μὴ αἰκογένεια ἀπὸ τὰ περιχώρα ἦρθε νὰ ζητήσῃ τὸν γιόλο τῆς μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι ὁ πατέρας του πέθαινε... Εἶνε φανερὸ πεια ὅτι ἐξυφαινόνται γύρω μας σκοτεινὲς συνωμοσίαις... Ποτὲ δὲν εἶδαμε τόσοσ ἰθαγενεῖς στο στρατόπεδὸ μας. Ξεφυτρώνουν σάν μαניתάρια, γέροι, γυναῖκες, ψηλά παλληκάρια ὑπουλα... Περιφέρονται γύρω ἀπὸ τὰ κανόνια μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι θέλουν νὰ πουλήσουν καπνὸ καὶ ἄλλα πράγματα στοὺς ἄνδρες:

— Πρέπει νὰ τουφεκίσουμε ἕνα-δύο ἀπ' αὐτοὺς εἶπε ὁ Ναθόνι. Ὁ κανονισμὸς τὸ λέει κατηγορηματικῶς: Κανένας ξένος δὲν πρέπει νὰ μπαίη στο στρατόπεδον...

— Ναί, μὰ ἐδῶ — δὲν εἶνε ἔτσι; — εἶμαστε πολὺ μακρὰ ἀπὸ τὸ κέντρο τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐπειτα δὲν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τουφεκίσῃ κανεὶς μερικοὺς ζητιάνους...

— Οἱ ζητιάνοι ὅμως αὐτοὶ, ἀπάντησε ὁ Ναθόνι, θὰ σοῦ θγάλουν τὰ μάτια καὶ θὰ σὲ ἀκρωτηριάσουν μὲ τὸν πιὸ φριχτὸ τρόπο τὴν ἡμέρα πού οἱ συμπατριῶτες τους θ' ἀρχίσουν νὰ μᾶς νικᾶνε!...

Ὁ Λοῦντο ὕψωσε τοὺς ὤμους του ἀδιάφορα. Σώπιασαν τώρα κ' οἱ δύο. Τὸ δειλινὸ φαινόταν σάν νὰ παρατεινόταν ἐπ' ἄπειρον, σάν νὰ μὴν ἦθελε νὰ νυχτώσῃ. Μὴ σάλπιγγα ἀντήχησε ἀπὸ τ' ἀνατολικά τοῦ φρουρίου, ὅπου ἄλλαξαν τοὺς σκοπούς.

Ἐπειτα ἕνας ὑπαξιωματικὸς πλησίασε σ' ἕνα τραπέζι πού ἦταν κοντὰ στοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ πῆρε τὶς διαταγὲς γιὰ τὴν ἐπομένη. Ἦταν ὁ ἐπιλοχίας ἰ κάμπα, ἕνας Βενετσιάνος μετρίου ἀναστήματος, σκληρὸς πρὸς τοὺς ἄνδρες καὶ πρὸς τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτό του. Ὁ Λοῦντο καὶ ὁ Ναθόνι δὲν τὸν ἀγαποῦσαν καθόλου, μὰ ἐκτιμοῦσαν αὐτὸν τὸν καλὸ ὑπαξιωματικὸ, τὸν ὑποδειγματικὸ καὶ σίγουρο, τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ μετριάζον κάπως τὴν αὐστηρότητα. Ὅταν ὁ Γκάμπα ἀπομακρύνθηκε, ὁ Λοῦντο ἀδειάζοντας τὴν πίππα του, ρώτησε:

— Δὲν θὰ ἐργασθοῦμε ἀπόψε;

Πρὶν ὁ Ναθόνι προφτάσῃ ν' ἀπαντήσῃ, κραυγὲς διαπεραστικές, μπερδεμένες μὲ ξεφωνητὰ καὶ μὲ γέλια, ἀκούστηκαν σὲ μερικῶν μέτρων ἀπόστασι ἀπὸ τὴν καλύβα.

— Τί εἶν' αὐτὸς ὁ θόρυβος; ρώτησε ὁ Ναθόνι τὸ Μαλιάτο, ὁ ὁποῖος ἔβγαине ἐκείνη τὴ στιγμή ἀπὸ τὴν καλύβα, μέσα στὴν ὁποία εἶχε πάει μὴ λάμπα ἀναμμένη.

Ὁ Σαρδηνὸς ἐγέλασε κι' ἀπάντησε:

— Θὰ εἶνε χωρὶς ἄλλο ἡ μικρὴ Νίμπα πού οἱ ἄνδρες τὴν πειράζουν, ὑπολοχαγέ μου. Εἶνε μὴ πολὺ ἀστεία μικρὴ, ἀληθινὴ μαίμου... Ὁ ὑπολοχαγὸς Λοῦντο τὴν ζέρει καλά...

— Τὴν ζέρεις; ρώτησε ὁ Ναθόνι.

— Ναί, μοῦ τὴν ἐδειξαν, ἀπάντησε ὁ Λοῦντο, χαμηλώνοντας τὰ μάτια του.

— Θέλετε νὰ σᾶς τὴν φέρω; ρώτησε ὁ Μαλιάτο.

Καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ ἀπάντησι, ἔτρεξε πρὸς τὸν ὄμιλο τῶν στρατιωτῶν, ὅπου τὰ γέλια καὶ ἡ φωνὲς διπλασιάστηκαν.

Ἐπειτα ἀπὸ μὴ στιγμή φάνηκε πάλι, σπρώχνοντας πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς ἕνα πλάσμα πούμοιαζε μὲ μαίμου, ἡ ὁποία ἐμόρφαζε, τυλιγμένη μέσα σ' ἕνα ἀκαθόριστο πρᾶγμα, κάποιον χαλί, χωρὶς ἄλλο φερμένο ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, πού μουσκεμένο ἀπὸ τὶς βροχὲς, ξεσκισμένο καὶ λερωμένο, εἶχε πάει τὸ χρῶμα τοῦ χῶματος. Αὐτὸ τὸ ράκος ἐκρυβε ὡστόσο τὸ κορμὶ τοῦ ἀλλόκοτου ἐκείνου πλάσματος ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὁ Ναθόνι κι' ὁ Λοῦντο δὲν εἶδαν στὴν ἀρχὴ τὸ κατσαρὸ κεφάλι καὶ τὸ γυμνὸ μπράτσον πού προσπαθοῦσε νὰ κρύψῃ τὸ πρόσωπον. Σφιγμένο, σὸ κορμὶ τὸ ἄλλο μπράτσον, συγκρατοῦσε τὸ ἀπερίγραπτον ἐκείνο κουρέλλι.

Ἡ ἐπιδερμίδα πού φαινόταν στὰ δύο μπράτσα καὶ στοὺς ὤμους ἦταν πολὺ πιὸ ἀνοιχτόχρωμη ἀπ' ὅτι εἶνε συνήθως τῶν Ἀθησαυνῶν γυναικῶν καὶ τόσο λαμπρὴ, ὡστε τὸ φῶς τῆς λάμπας ἀντανάκλουσε σ' αὐτή. Ἡ κνήμες ἦσαν πιὸ ἀδύνατες καὶ πιὸ μαῦρες ἀπὸ τὰ χέρια.

Ὅταν αὐτὸ τὸ ζῶάριο βρέθηκε μπροστὰ στοὺς δύο ἀξιωματικούς, ἀπόμεινε γιὰ μὴ στιγμή ἀκίνητο. Πίσω, ὠρθωνόταν ἡ πελωρία κορμωστασιὰ τοῦ Μαλιάτο.

— Ἐλα, δείξε τὴ μούρη σου καὶ χαιρέτησε τοὺς κυρίους ἀξιωματικούς! εἶπε ὁ γίγας.

Μὰ ἡ μαύρη μαζεύτηκε ἀκόμα περισσότερο στὸν ἑαυτό της καὶ τυλιχθήκε μέσα στὸ χαλί πού τὸ χρησίμευε γιὰ ρούχο.

Τότε τὸ χέρι τοῦ Μαλιάτο ἔπεσε βαρὺ ἀπάνω στὸ μπράτσον πού κρατοῦσε τὸ χαλί καὶ τὸ τράβηξε... Ἀμέσως τὸ αὐτοσχέδιο ἐκείνο ρούχο κύλησε κάτω. Ἡ μικρὴ ἔσκυψε καὶ τὸ ξαναπῆρε γρήγορα, μὰ ὄχι τόσο γρήγορα, ὡστε νὰ μὴ δοῦν οἱ δύο ἀξιωματικοὶ τὸ λεπτὸ καὶ ἀλλόκοτον χαριτωμένο μουτράκι της, ὅπου ἔλαμπαν δύο μάτια ἀπὸ σμάλτο βιολέ, τοὺς ὁμορφους καὶ στρογγυλοὺς ὤμους της καὶ δύο στήθη ἴσια ἀπάνω στὸν θώρακα, δύο στήθη πού ἔμοιαζαν μὲ μερικὲς κολοκύθες κίτρινες, πολὺ σκληρά.

Μανιασμένη γιὰτι εἶχε ξεσκεπασθῇ, ἡ Νίμπα ξέφυγε μ' ἕνα πῆδημα ἀπὸ τὸν Μαλιάτο, ἔπειτα θέλησε ν' ἀρπάξῃ τὸ χέρι του καὶ νὰ τὸ δαγκώσῃ. Ὁ γίγας μόλις πρόφθασε νὰ τραβηχθῇ πίσω.

Ὁ Λοῦντο, ὁ Ναθόνι καὶ μερικοὶ ἄντρες πού τοὺς εἶχε τραβήξει αὐτὴ ἡ σκηνή, ξεκαρδίστηκαν στὰ γέλια.

Τώρα ἡ μικρὴ, ἔτοιμη πάντα νὰ πηδήσῃ κύτταξε μὲ μανία τὸν Μαλιάτο.

— Ἀφῆσέ τὴν! διέταξε ὁ Λοῦντο.

Ἡ Νίμπα γύρισε τὰ μάτια της πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν κι' ἔξαφνα τὸ πρόσωπὸ της ἄλλαξε ἔκφρασι. Ἀνωρθώθηκε περήφανα καὶ χαμογέλασε, δείχνοντας τὰ λευκὰ της δόντια. Ἐπειτα εἶπε ἰταλικά, μὰ μὲ μὴ παράδουξη προφορὰ:

— Μ πὸν τζ ὀρνυ, σινιὸ ρ τε ν ἐ ν τε ! (Καλημέρα, κύριε ἀξιωματικέ !)

— Ἀ! μὰ βλέπω πὼς εἴσατε φίλοι ! φώναξε ὁ Ναθόνι γελώντας.

— Τὴν ἔχω δεῖ δύο φορές, ἀπάντησε ὁ Λοῦντο.

Ὁ Ναθόνι ἀπευθύνθηκε τώρα πρὸς τὴν Νίμπα καὶ τῆς εἶπε:

— Πλησίασε! Μιλᾶς ἰταλικά;

Ἐκείνη ἀπάντησε χωρὶς νὰ διστάσῃ πρὸς μεγάλη χαρὰ τῶν στρατιωτῶν πού εἶχαν πλησιάσει τοὺς δύο ἀξιωματικούς:

— Μ π ο ν ὀ ν ε ! (καλοῦτσικα).

— Ὁ πατέρας σου πού μένει ; στὸ Γκιουλιάμπα!

— Δὲν εἶνε πατέρας της, ὑπολοχαγέ μου ! διέκοψε ὁ Μαλιάτο. Εἶνε ἕνας πονηρὸς καὶ διαβολεμένος μιγάς ὁ Φάτου, πού τὸν λένε στὸ Γκιουλιάμπα : «Ὁ Ἑβραῖος» καὶ μαζὺ μὲ τὸν ὁποῖο συζητᾷ...

— Λές ψέματα! φώναξε ἡ Νίμπα, κυττάζοντάς τον κατάμουτρα. Ὁ Φάτου εἶνε πατέρας μου... Αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια ὅσο ἀλήθεια εἶνε πὼς εἶσαι καὶ σὺ γιὸς μίᾳς...

Κι' ἀποτελείωσε τὴν φράσιν της μ' ἕνα σωρὸ θρισιῆς πού ἔδειχναν πὼς ἤξερε πολὺ καλά τὰ ἰταλικά.

Ὁ Ναθόνι, πού διασκεδάζε, περίμενε νὰ καθησυχάσῃ ἡ Νίμπα καὶ τῆς ἀπηύθυνε κατόπιν διάφορες ἐρωτήσεις. Ἐκείνη τοῦ ἀπάντησε μ' ἀναιδέα, ἀδιαφορῶντας ἀν τὴν τὸ χαλί της πού εἶχε πέσει ἄφηνε ὄλο σχεδὸν τὸ στήθος της ξεσκεπαστό.

— Τί δουλειὰ κάνει ὁ πατέρας σου;

— Εἶν' ἔμπυρος. Πουλᾶει κονσέρβες, καπνὸ, οἰνόπνευμα.

— Κι' ἐσὺ ;

— Ἐγὼ, πουλάω μαζὺ του...

— Κ' ἦρθες ἐδῶ γιὰ νὰ πουλήσῃς ἀλκοὸλ στοὺς Ἀσκάρι καὶ γιὰ νὰ κατασκοπεύσῃς, δὲν εἶνε ἔτσι;

— Δὲν κατασκοπεύω, σινιὸ ρ τε ν ἐ ν τε... Ὁ ὑπολοχαγὸς Λοῦντο τὸ ξέρει καλά... Δὲν κατασκοπεύω...

Ἡ προσβολὴ αὐτῆς τῆς ὑποψήφου φαινότανε σάν νὰ τὴν τάρραζε.

— Ξέρεις, τῆς εἶπε ὁ Ναθόνι, ὅτι μπορῶ νὰ σὲ συλλάβω καὶ νὰ σὲ τουφεκίσω;...

Ἐκείνη ἄρχισε νὰ γελάῃ μὲ ἕνα γέλιο τόσο ὁμορφο πού ἔμοιαζε μὲ κελάδημα.

— Εἶμαι πολὺ μικρὴ γιὰ νὰ μὲ τουφεκίσετε, ἀποκρίθηκε.

Ἐρριξε κατόπιν τὸ βλέμμα της στοὺς ἄνδρες πού τὴν περιστοιχίζαν, ἕνα βλέμμα τόσο γεμάτο ἀπὸ γυναικεῖα γλύκα, ὡστε τὰ σκληρὰ ἐκείνα πρόσωπα δέχθηκαν τὴν ἀντανάκλασί του καὶ μαλάκωσαν. Ὅλοι δοκίμασαν συγχρόνως ἕνα ἀλλόκοτον αἶσθημα, — μὴ ἐπιθυμία λίγο σκληρὴ καὶ μὴ ντροπῆ, γιὰτι οἱ ἄλλοι μάντευαν τὴν ἐπιθυμία τους.

Τὰ βιολέ μάτια τῆς Νίμπας, διασταυρώθηκαν ὕστερα μὲ τὰ μάτια τοῦ Ναθόνι. Ἐκείνος, τὰ



Ὁ φίλος του ἔπαιζε στὸ φλάουτο «Χάυδν».

Τὰ βιολέ μάτια τῆς Νίμπας, διασταυρώθηκαν ὕστερα μὲ τὰ μάτια τοῦ Ναθόνι. Ἐκείνος, τὰ

ραγμύνος από την ακινησία τους, γύρισε άλλοι τὰ δικά του, σάν να ημελε να ξεφύγη μιά βασκανεία.

—Τί πρέπει να τὴν κάνουμε; ρώτησε τέλος ὁ Μαλιάτο.

—Ὁ Ναθόνι ὕψωσε τοὺς ὤμους του.

—Ἀγῆσέ τὴν νὰ φύγη! εἶπε ὁ Λούντο. Δὲν εἶνε ἐπικίνδυνη.

—Ἐμὲρός, ὄρομο! φώναξε ὁ γίγας.

—Καληνύχτα, κύριοι ἀξιωματικοί! εἶπε ἡ μικρὴ κάνοντας μιά ὑπόκλιση.

Ἰυλιχόηκε, μὲ μιά κωμικὴ περηφάνεια, στὸ χαλί της, κρύβοντας τοὺς ὤμους της καὶ τὸν τράχηλό της ὡς τὸ πηγούνη, μὰ λησμονώντας ὅτι ἀπὸ πίσω, ἄφηνε ξεσκέπαστα πολὺ πιὸ πάνω ἀπὸ τὰ γόνατα, τὰ λεπτά, σάν ἐλαφίνας, πόδια της.

Καθὼς πέρασε μπρὸς ἀπὸ τὸν Μαλιάτο, τοῦ ἔβγαλε τὴ γλῶσσα της. Ἐκεῖνος χτύπησε τότε μὲ τὸ δεξί του πόδι τὸ ἔδαφος, ὅπως κάνουμε ὅταν θέλουμε νὰ διώξουμε ἕνα σκυλλί.

Ἡ Νίμπα τύβαλε ἀμέσως στὰ πόδια. Μερικοὶ στρατιῶτες τὴν ἐπῆραν ξοπίσω καὶ μαζὺ μ' αὐτοὺς κι' ὁ Μαλιάτο.

Ἡ νύχτα, ἔπειτα ἀπὸ ἕνα δειλινό, πού θάσπηξε δυὸ ὥρες, εἶχε ἀπλώσει πειὰ τὰ πέπλα της. Ὁ ἀέρας ἦταν τώρα θερμός...

Ἐνοιώθη κανεὶς τὰ ρούχα του νὰ κολλοῦνε ἀπάνω του ἀπὸ τὴν ὑγρασία. Ἦταν ἡ ὥρα πού συνήθως οἱ δυὸ ἀξιωματικοί, ἀφοῦ τελειώναν τὸ κάπνισμα τῆς πίππας τοὺς ἔβγαζαν ἀπὸ τὶς θῆκες τοὺς, ὁ ἕνας τὸ βιολί του κι' ὁ ἄλλος τὸ φλάουτό του κι' ἐπαιζαν συγχρόνως, σχεδὸν πάντοτε ἀπὸ μνήμης, τοὺς ἀγαπημένους τοὺς σκοπούς. Ἀγαποῦσαν τὴν κλασσικὴ μουσικὴ, τὰ πρελούδια τοῦ Μπάχ, τὰ μενουέττα τοῦ Μότσαρτ, Χάϊδν ἢ Μπετόβεν.

Μὰ, ἐκεῖνο τὸ θράδυ, ἔπειτ' ἀπὸ μερικὲς στιγμὲς σιωπῆς, ὁ Ναθόνι χώνοντας στὴν τσέπη του τὴν πίππα του, εἶπε:

—Εἶμαι κουρασμένος. Πάω νὰ κοιμηθῶ..

—Κιόλας; ἔκανε ὁ Λούντο. Δὲν εἶνε ἀκόμα οὔτε ὀχτώ...

—Πέφτω κάτω ἀπὸ τὸν ὕπνο... Πλάγιασε καὶ οὐ... Θὰ σοῦ κάνη καλὸ στὸ πόδι σου...

—Δὲν νυστάζω ἀκόμα, ἀπάντησε ὁ Λούντο. Πήγαινε νὰ κοιμηθῆς... Θὰ παίξω λίγη μουσικὴ μόνος μου...

Ὁ Ναθόνι, ὄρθιος, κυττάζοντας τὸ Λούντο, φαινόταν σάν νάψαχνε νὰ θρῆ ἐκφράσεις γιὰ νὰ πῆ κάτι, μὰ ἔπειτα παράτησε τὴν προσπάθειά του. Ἐδωσε τὸ χέρι του:

—Ὠρεβουάρ αὔριο, εἶπε. Ὅχι τρέλλες.

Ἐχε τὸ νοῦ σου στὸ πόδι σου.

—Μεῖνε ἡσυχος... Καληνύχτα!...

Οἱ δυὸ φίλοι ἔσφιξαν τὰ χέρια τους.

Ὁ Ναθόνι τράθηξε πρὸς τὰ δυτικὰ τοῦ φρουρίου. Ἐβλεπε ἐξαιρετικὰ καθαρὰ μέσα στὴν νύχτα: τὰ κίτρινα μάτια του ξεχώριζαν καὶ τὰ παραμικρὰ φῶτα μέσα στὸ σκοτάδι... Ὅταν ἀπομακρύνθηκε ἄρκετὰ ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ Λούντο, ἄκουσε ἔξαφνα τοὺς γλυκοὺς ἤχους τοῦ φλάουτου τοῦ φίλου του πού ἐπαιζε τὸ «Μενουέτο τοῦ Βωδιδιού» τοῦ Χάϊδν. Ἡ νότες ξεχώριζαν μὲ μιά ἀφάνταστη καθαρότητα, ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ σκοτάδι, τὸ φορτωμένο ἀχνούς.

Ὁ Ναθόνι στάθηκε μιά στιγμὴ σ' ἕνα κενὸ χῶρο πού σχημάτιζαν μερικὰ στρατιωτικὰ ἀμάξια. Τοῦ φαινόταν πῶς ἡ ἀνάσα ἢ ἴδια τοῦ φίλου του τὸν ἀγγίζε μὲ κάθε νόταν πού ἔβγαине ἀπὸ τὸ ἀδελφικὸ ἐκεῖνο στόμα.

Γιὰ μιά στιγμὴ, ἔνοιωσε τὴν ἐπιθυμία νὰ γυρίσῃ πάλι πίσω.

Κύτταξε τὸ σκοτάδι, ὅπου ξεχώριζε τοὺς κίτρινους κύκλους τῶν φωτιῶν καὶ μερικὲς ἀνθρώπινες σιλουέτες... Καὶ μαζὺ μὲ τὸν ἀέρα, ἔνοιωσε νὰ τὸν χαϊδεύουν ἀναμνήσεις... Ξανάειδε τὸ σπίτι τοῦ πατέρα του, τοῦ τελώνη, καὶ τὴν μητέρα του νὰ στρώνη τὸ τραπέζι, ἐνῶ ὁ γέρος διάβαζε τὴν ἐφημερίδα του καὶ κάπνιζε τὴν πίππα του. Ξανάειδε τὴν Μοδένα, τὰ γκρίζα χίτρινα τῆ Στρατιωτικῆς Σχολῆς, καὶ τὸν μικρὸ τότε, Γκιουζέππε Λούντο, τὸ φίλο του, μὲ τὶς πρῶτες ζανθὲς τρίχες στὸ ἐπάνω χεῖλος του καὶ μὲ τὰ ξυπνά γαλανὰ μάτια του πού τοῦ χαμογελοῦσε. Ξανάεκανε μὲ τὴ φαντασία του τὸ πέρασμα τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης... Ξανάζησε τὴ μάχη τοῦ Νεμπραϊλάχ.

Ἐπειτα, ὁ Ναθόνι, σκέφθηκε ξαφνικά τὴ μικρούλα Ἰθαγενῆ, τὴν Νίμπα, πού εἶχε φέρει ὁ Μαλιάτο... Θυμήθηκε τὰ βιολεῖ μάτια της πού εἶχαν καρφωθῆ τόσο ἐπίμονα ἐπάνω του σάν νὰ ἤθελαν νὰ τὸν μεγέψουν... Κι' ἐπειδὴ ἦταν ἐξαιρετικὰ δεισιδαίμων, ἔκανε τὸν σταυρό του...

Ἐπειτα συνέχισε ἀργὰ τὸν δρόμο του, κυττάζοντας πρὸς τὰ νότια, πρὸς τὸ Μακάλε καὶ τὴν Ἄντουα... Ἐκεῖ θὰ κρινόταν ἡ τύχη τῶν ἰταλικῶν στρατευμάτων... Ἡ νίκη ἢ ἡ καταστροφή...

Πλησίασε τὶς φωτιὲς καὶ διέσχισε ἕναν ὄμιλο Ἀσκάρι, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους περιφερόταν ὁ Χασσάν, ὁ Ἰθαγενῆς ὑπαξι-

ωματικός. Τοὺς ἔγνεψε νὰ μὴ σηκωθοῦν γιὰ νὰ τὸν χαιρετήσουν... Πιὸ πέρα, ἕνας ἄλλος ὄμιλος σκόρπισε μόλις τὸν εἶδε νὰ ζυγώνη... Μὰ ὁ Ναθόνι πρόφθασε νὰ διακρίνη τὴν ἀλλόκοτη καὶ λυγερὴ σιλουέττα τῆς Νίμπας μεταξὺ τους. Στὴν ἀρχὴ θέλησε νὰ τὸ θάλη κι' αὐτὴ στὰ πόδια... Μὰ ἔξαφνα στάθηκε σάν νὰ τὸν περίμενε, σάν νὰ τὸν ἀψηφοῦσε...

—Τί κάνεις ἀκόμα ἐδῶ; τῆς εἶπε ὁ Ναθόνι, πιάνοντάς τὴν ἀπὸ τὸ μπράτσο.

Ἐκεῖνη δὲν ἀποκρίθηκε τίποτε, μὰ τὸν κύτταξε γελώντας μὲ τὰ μάτια καὶ μὲ τὰ χεῖλη.

—Ξέρεις, ξανάπε ὁ ἀξιωματικός, ἂν ξαναπουλήσης ἀλκοὸλ στοὺς Ἀσκάρι, θὰ θάλω νὰ σὲ τουφ...

Μὰ δὲν ἀποτελείωσε τὴ φράσι του καὶ κύτταξε γύρω του... Ἡ καλύθα του ἦταν ἐκεῖ πιὸ πέρα, ἀδειανή... Οὔτε καὶ ἡ ὄρνιτάντα του, ὁ Μαλιάτο, δὲν θρυσκόταν ἐκεῖ, γιὰτὶ ἤξερε ὅτι ὁ Ναθόνι ἔμενε κάθε θράδυ ὡς τὶς δέκα τοῦλάχιστον μέσα στὴ σκηνὴ τοῦ Λούντο.

Ἡ Νίμπα, τὴν ὁποία εἶχε παρατήσῃ, περίμενε, χωρὶς νὰ ζητᾶ νὰ φύγη, χωρὶς νὰ κινῆται...

Ὁ Ναθόνι τότε τὴν ἀρπάξε ἀπὸ τὴ μέση καὶ τὴν ἔσπρωξε μέσα στὴν καλύθα του, λίγο κτηνωδῶς.

Ὁ Ναθόνι καὶ ὁ Λούντο εἶχαν γνωροῦσῃ στὴ Στρατιωτικὴ Σχολὴ τῆς Μοδένας, ὅπου εἶχαν μπεῖ σχεδὸν συγχρόνως κι' ἀπὸ τότε μὲ ἀδιάσπαστη φιλία τοὺς ἔνωσε. Σ' αὐτὸ συνετέλεσε πολὺ καὶ τὸ κοινὸ πάθος τοὺς πρὸς τὴ μουσικὴ. Ὅταν βγῆκαν ἀπὸ τὴ Σχολή, οἱ δυὸ φίλοι ἐξακολουσῆσαν νὰ βλέπονται καὶ νὰ παίζουν μαζὺ μουσικὴ στὶς ὥρες τῆς ἀργίας τους. Τὰ ἐμπιστευόντουσαν ὅλα ὁ ἕνας στὸν ἄλλο καὶ δὲν φιλονικοῦσαν ποτέ. Οὔτε ἡ γυναῖκες κὰν τάραξαν ποτέ τὴν ὥραία τους φιλία.

Ὁ Ναθόνι, ἀπότομος καὶ ἀδέξιος μαζὺ τους, τὶς περιφρονοῦσε ὅλες καὶ κατηγοροῦσε τὸ Λούντο πού ἀφιέρωνε τὶς ὥρες του στὶς ἐρωτικὲς περιπέτειες, ἀντὶ νὰ τὶς ἀφιέρωνῃ στὶς κουβέντες του καὶ στὴ μουσικὴ... Ὁ Λούντο πάλι πολὺ ξεροκέφαλος κάτω ἀπὸ τὴ γλυκειὰ του ἐμφάνισι, τὸν ἄφηνε νὰ λῆη καὶ οὔτε τὸν ἄκουγε ποτέ. Καὶ ὁ Ναθόνι, καταρώμενος ἐκεῖνες πού ἀποκαλοῦσε «βρωμερὲς γυναῖκες» παρηγοριόταν μὲ τὸν Χάϊδν καὶ μὲ τὸν Μότσαρτ.

Μόλις ἐξερράγη ὁ πόλεμος, ὁ Ναθόνι πού ἦταν δυσαρεστημένος μὲ τὸν λοχαγὸ του, ζήτησε νὰ σταλῆ στὴν Ἀθησυνία. Ὁ Λούντο ἔμεινε στὴν Περούτζια, νομίζοντας ὅπως ὅλος ὁ κόσμος τότε, ὅτι ὁ πόλεμος θὰ ἦταν ἕνας στρατιωτικὸς περίπατος δύο μηνῶν. Ὡστόσο συνώδευσε τὸν φίλο του στὴ Νεάπολι κι' ἐκεῖ ὅταν ἔδωσαν τὸ φιλῆμα τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἔνοιωσε καθέννας τοὺς τὴν ἐντύπωσι ὅτι χωριζόταν τὸ πιὸ ἀγαπημένο πλάσμα τῆς καρδιάς του. Ὁ Λούντο ξαναγύρισε στὴν Περούτζια, ἐνῶ ὁ Ναθόνι ἀποβιβαζότανε στὴ Μασσάουα τῆς Ἀφρικῆς. Στὴ μάχη τοῦ Κοατίτ, διακρίθηκε μὲ τὴν ἐξαιρετικὴ ἀνδρεία του καὶ ξαναπῆρε μόνος του μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι μιά ἰταλικὴ σημαία πού τὴν εἶχαν ἀρπάξει τρεῖς Ἀθησυνοί. Γι' αὐτὸ τὸ κατόρθωμά του τὸν προβίβασαν σὲ ὑπολοχαγό. Ἐτσι

θρέθηκε ἀνώτερος ἱεραρχικῶς τοῦ Λούντο, ὅταν ἐπῆγε κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του στὴν Ἀφρικὴ καὶ τὸν συνάντησε στὶς ὄχθες τοῦ Μαρέμπ. Ὁ Λούντο πολέμησε κι' αὐτὸς στὸ Νεμπραϊλάχ καὶ πληγώθηκε, μὰ μετὰ τὸ τέλος τῆς μάχης ἀπὸ μιά ἀδέσποτη σφαῖρα. Ἐτσι ἡ πληγὴ του, ἂν καὶ θὰ τὸν κρατοῦσε σ' αὐτὸ τὸ φρούριον ὡς τὸ τέλος τῆς ἐκστρατείας, δὲν συνετέλεσε στὴν προαγωγὴ του...

Κατὰ τὶς τέσσερες ἐπόμενες ἡμέρες, οἱ δυὸ ἀξιωματικοὶ δὲν ξαναμίλησαν καθόλου γιὰ τὴ Νίμπα. Μὰ, τὸ ἀπόγευμα τῆς τετάρτης ἡμέρας, καθὼς συναντήθηκαν γιὰ μιά στιγμὴ, στὸ φρούριον, ὁ Ναθόνι εἶπε στὸν Λούντο:

—Μελέτησα τὴν Ἐνάτη συμφωνία. Ἐρχεσαι νὰ τὴν παίξουμε μαζὺ ἀπόψε;

—Ὅχι, ἀπόψε, ἀπάντησε ὁ Λούντο χαμογελώντας. Αὔριο, ἂν θέλῃς...

—Γιὰτὶ ὄχι ἀπόψε;...

—Γιὰτὶ περιμένω μιά ἐπίσκεψι.

—Καμμιά γυναῖκα μήπως; ἔκανε ὁ Ναθόνι ξαφνιασμένος.

Ἐπειτα, ἔξαφνα, κατάλαβε. Ὁ φίλος του περίμενε τὴ Νίμπα... Ἡ καρδιά του ἄρχισε νὰ χτυπάη δυνατὰ χωρὶς νὰ μπορῆ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ γιατί...

Τοῦ ἤρθε νὰ πῆ κάτι προσβλητικὸ στὸν φίλο του, ὅπως π. χ. τὴ φράσι: «Τὴν πῆρα κι' ἐγώ». Μὰ δὲν εἶπε τίποτε. Ἐφυγε μόνος μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό, μὲ τὴν καρδιά σφιγμένη... (Ἀκολουθεῖ)



Εἶν' ἕνας διαβολεμένος μιγὰς πού τὸν λένε : «Ἐβραῖος».